

Slutrapport delprojekt verksamhetsavfall - utvärdering av Miljösamverkans handledning och tillsynskampanj

Sammanfattning	2
Inledning och bakgrund	2
Enkätresultat	3
Svar och deltagande (3)	
Resultat - tillsynskampanjen (3)	
Resultat - informationsinsatser (4)	
Resultat - om handledningen och Miljösamverkans stöd i övrigt (5)	
Resultat - övriga synpunkter (5)	
Projektgruppens slutsatser och kommentarer	6
Bilaga. Utvärderingsenkät med svarssammanställning	9

Baksidan: Adressuppgifter

Rapporten har sammanställts av projektledare Lasse Lind i samråd med projektgruppen.

november 2005

Sammanfattning

Tolv miljökontor i länet har deltagit i en tillsynskampanj där olika verksamheters - från butikens till industriernas - avfallshantering granskats. Detta har utvärderats genom en enkät. Omfattningen av kampanjen var inte så stor, 146 inspektioner, och möjligheterna till slutsatser är därför begränsad.

Klart är dock att kvalitén på avfallshanteringen varierar stort från verksamhet till verksamhet och att tillsyn därför behövs.

Bland det som behöver förbättras hör ofta egenkontrollen, kunskaperna om tillstånd hos transportörer och mottagare samt arbetet för minskad avfallsuppkomst och mer återvinning.

En slutsats är också att det behövs både enklare och tydligare regler på avfallsområdet.

Inledning och bakgrund

I Miljösamverkan Västra Götaland togs under 2004 fram en handledning för tillsyn av verksamhetsavfall, det vill säga hur avfall som uppkommer på industrier, verkstäder, butiker, byggföretag och annan verksamhet hanteras.

Handledningen fick titeln Verksamheternas avfall - tillsynshandledning.

Handledningen ger utöver stöd för inspektioner också hjälp för information till verksamhetsutövarna om avfallsfrågor.

Handledningen togs fram av en projektgrupp^a, som samtidigt gjorde en uppdatering av Miljösamverkans Regelsammanställning på avfallsområdet (första utgåva 2002).

Under hösten 2004 användes handledningen som stöd i en tillsynskampanj.

Handledningen och den planerade tillsynskampanjen presenterades innan dess på en upptaktsdag 1 september 2004 i Trollhättan (dagen delades med Miljösamverkans kemikalietillsynsprojekt Kolla Korken).

^a Projektgruppen utgjordes av Gudrun Magnusson (Länsstyrelsen Miljöskyddsenheten), Pia Almbring (Göteborg Miljöförvaltningen), Maria Hedqvist (Göteborg Miljöförvaltningen, t.o.m. maj 04), Ingegerd Åhström (Göteborg Miljöförvaltningen), Britt Tjernström (Alingsås Miljöskyddskontoret), Helena Winsell (Herrljunga, Bygg- och miljöförvaltningen), Leif Larsson (Rambo - Regional Avfallsanläggning i Mellersta Bohuslän AB), Inger Furhoff (AÖS - Avfallshantering Östra Skaraborg), Lasse Lind, projektledare (Miljösamverkan Västra Götaland)

Enkätresultat

En enkät till länets 48^b miljökontor genomfördes december 2004 - januari 2005.

I *bilagan* finns alla enkätfrågor med miljökontorens svar sammanställda, inklusive alla kommentarer som lämnats i svaren.

I det följande ges en sammanfattning av enkätresultatet.

[x] = frågenummer

I frågor där ett omdöme skulle ges har en skala 1 - 5 använts där 1 är sämst och 5 bäst.

Svar och deltagande

20 miljökontor besvarade enkäten, men av dessa besvarade 4 (Partille, Tidaholm, Vara och Åmål) endast fråga 1 om deltagande i tillsynskampanjen. Ingen av dessa fyra hade deltagit. Dessutom meddelade Lidköping utan att använda blanketten att man inte deltagit. Totalt 21 miljökontor gav alltså svar i någon form. [1]

12 miljökontor hade inspekterat avfallshantering under kampanjtiden. 11 av dessa hade helt eller delvis använt handledningen som stöd.

9 av de 11 avsåg fortsätta inspektionerna efter projekttiden, och 4 som inte deltagit avsåg att påbörja inspektioner efter projekttiden. [1], [2]

10 miljökontor hade lämnat information till verksamhetsutövarna om avfallsfrågor under kampanjtiden. 8 av dessa hade använt informationsblad som ingick i handledningen. [7]

En kommun har också gett information via lokalpress, webbplats och seminarium [8].

Resultat - tillsynskampanjen

Inspektionsmetod [3]

Hur inspektionerna genomförts gick inte att få en klar bild av genom enkäten på grund av en otydligt formulerad enkätfråga. Det framgår dock att minst hälften av miljökontoren granskat avfallsfrågorna som ett inslag i allmän tillsyn av verksamheterna, färre gjorde inspektionsbesök som enbart avsåg avfallsfrågorna. Hur många miljökontor som genomfört inspektionerna som systemtillsyn vet vi inte, bara att det är minst 3.

Antal inspektioner och inspektionsresultat [4] [5]

146 verksamheter, varav 83 i Göteborg, inspekterades under kampanjtiden:

55 industrier eller motsvarande i kategorierna B-, C- och U-verksamheter, inga

^b Länets har 49 kommuner, men Lidköpings miljökontor sköter genom avtal Grästorps miljö- och hälsoskyddsarbete.

inspektioner avsåg A-verksamheter^c.
11 byggen, anläggningsverksamheter eller liknande
40 butiker, stormarknader och liknande
40 annan verksamhet (service, bank, serveringar, hygienlokaler m.m.)

Avfallshanteringen generellt i de olika verksamhetskategorierna bedömdes (grundat på 93 av inspektionerna) väldigt lika med 3,3 eller 3,4 som medelomdöme för varje kategori utom B-verksamheter som fick omdöme 4,0 och butiker 3,7. Stor spridning av resultaten gäller för flera kategorier av verksamheter, exempelvis byggen.

Miljökontorens bedömning av hur *olika avfallsfrågor* [5] klarades (grundat på cirka 60 av inspektionerna) låg i de flesta fall mellan 3 och 4, men följande skilde ut sig som *sämre*:

Egenkontroll (medelomdöme 2,7), kunskap om transportörs tillstånd (2,4) och kunskap om avfallsmottagares tillstånd (2,4).

Bättre resultat var det för:

Egen transport av avfall (4,0) och för utsortering av elavfall (4,1).

Arbete för minskad uppkomst av avfall (3,2) och för ökad återanvändning/ återvinning (3,2) hörde till de frågor som gav en splittrad bild med flera som hade ett bra arbete samtidigt som många andra var dåliga på det.

Ett par kommentarer i svaren framhåller att verksamheter som tidigare utsatts för tillsyn har bättre avfallshantering.

Göteborg har angett att man inte funnit det rimligt att göra en betygssättning och därför avstått från det av många verksamheter man inspekterat (53 av 83). Det gäller butiker, serviceverksamheter m.m., se kommentar under fråga 4 i bilagan.

Tillsynsinspektionen

Tillsynsinspektion i form av miljöstraffavgift, föreläggande eller åtalansmälan [6] har endast gjorts i två fall (föreläggande) under kampanjtiden.

Resultat - informationsinsatser

Vikten av att ge information, med hänsyn till verksamheternas kunskap om avfallsfrågorna, har miljökontoren gett betyg 4,1 och deras omdöme om hur verksamhetsutövarna uppskattat informationen är 4,3. [9]

^c A: tillståndspliktig verksamhet, prövas av miljödomstol, B: Tillståndspliktig prövas av länsstyrelse, C: Anmälningspliktig, U: Varken tillstånds- eller anmälningspliktig

Resultat - om handledningen och Miljösamverkans stöd i övrigt

Kompetenshöjning

10 av de 12 deltagande miljökontoren bedömde att deltagande i inspektionskampanjen gjort dem bättre rustade att arbeta med avfallsfrågorna framöver. 1 svarade vet inte och 1 avstod att svara på frågan. [10]

Miljösamverkans stöd, sammantaget

Miljösamverkans stöd^d för miljökontorens arbete med verksamheternas avfall fick medelbetyg 3,8 med 3 som lägsta och 5 som högsta betyg. 11 miljökontor svarade på denna fråga. [11]

Olika delar av handledningen

Det fanns också möjlighet att kommentera olika delar i tillsynshandledningen [12]. Om arbetssätt och tidsplan gavs två kommentarer om att det var olämpligt att köra denna tillsynskampanj samtidigt som Miljösamverkans tillsynskampanj ”Kolla korken”. Informationsbladen fick ett par positiva omdömen medan inspektionschecklistan av en anse vara för omfattande och av en annan för dåligt anpassad till mall för inspektionsmeddelande och till utvärderingsenkäten. Även till nästa fråga [13] gavs kommentarer om att checklistan var för omfattande.

Ett par nya grepp i handledningen/kampanjen

En särskild fråga [13] gällde det nya greppet att ge stöd för användningen av checklistan genom ett inspektionsunderlag, numrerad på samma sätt som checklistan. Detta fick ett ganska bra medelomdöme (4,0 som det var utformat i denna handledning och 4,3 som modell för checklistor och stöd för användning av checklistor), men spridningen i omdömena var stor: från 2 - 5. En kommentar gällde att det blev rörigt med två blanketter/underlag, en annan föreslår att stolpar från underlaget kunde finnas med direkt i checklistan.

Ytterligare ett delvis nytt grepp, att en inventeringslista skulle skickas ut till verksamheten för ifyllnad före inspektionen, frågades det också om [14].

Detta fick i huvudsak ett gott betyg med 4,1 som medel och inget lägre än 3.

Resultat - övriga synpunkter

Förslag från Miljösamverkan Sydost

Miljökontoren ombads bedöma och kommentera fem förslag från Miljösamverkan Sydost om åtgärder för att minska mängden avfall samt öka återanvändningen och

^d Avser ”Verksamheternas avfall – Tillsynshandledning” (fakta, checklistor m.m.), ”Regelsammanställning på avfallsområdet”, upptaktsdagen 1 september 2004 samt projektgruppens svar på frågor m.m.

återvinningen av verksamhetsavfall. Förslagen framkom i utvärderingen av ett liknande projekt om avfall som vårt.[15].

Se bilagan för närmare uppgifter om förslagen och hur de bedömdes.

I all korthet kan sägas att till övervägande del instämmer miljökontoren i dessa förslag. Dock med viss spridning och mindre grad av instämmande vad gäller det femte förslaget om att öppna återvinningscentraler för allmänheten också för mindre mängder avfall från företag.

Ett par kommentarer framhåller behovet av enklare och tydligare regler på avfallsområdet.

Övrigt

I den sista frågan [16] gavs möjligheter att lämna övriga kommentarer.

Se bilagan för vilka kommentarer som gavs.

Projektgruppens slutsatser och kommentarer

Om inspektionsresultatet, hur är avfallshanteringen på verksamheterna?

Eftersom antalet utvärderade inspektioner var ganska litet är de slutsatser som kan göras osäkra.

Det är alltså svårt att med ledning av denna tillsynskampanj säga något generellt om olika slags verksamheters hantering av avfall, och om olika sakfrågor rörande avfallshanteringen. *Med dessa reservationer* kan sägas att resultatet *kan tyda på* att:

Beträffande olika typer av verksamheter:

- Tillståndspliktiga verksamheter (B-verksamheter) har bäst ordning på avfallshanteringen.
- Butiker och stormarknader har ofta en ganska bra avfallshantering, men kunskaper om regler och ansvar är ofta dåligt hos små verksamheter.

Beträffande olika sakfrågor:

- Egenkontrollen är ofta svag.
- Kunskaperna om transportörernas tillstånd och om avfallsmottagarnas tillstånd är ofta dåliga.
- Egen transport av avfall från verksamheten, i de ganska få fall det förekommer, sköts ofta bra.
- Utsortering av el-avfall sköts ofta bra.
- Arbetet för minskad uppkomst av avfall och för ökad återanvändning/återvinning behöver bli bättre, men det finns också de som sköter det bra.

En *sammanfattande slutsats* bör kunna vara att det varierar stort hur avfallshanteringen sköts, och att tillsyn av avfallshanteringen alltid är motiverad på verksamheter där den inte tidigare granskats. Information om avfallsfrågorna är ett viktigt inslag i tillsynen.

Om deltagande, omfattning och Miljösamverkans stöd

Deltagandet i tillsynskampanjen med 12 miljökontor som inspekterade 146 verksamheter var lågt. En orsak till det verkar vara att delprojekt "Kolla Korken" kördes parallellt. Där deltog 29 miljökontor med sammanlagt 400 inspektioner.

Slutsats: Undvik konkurrerande tillsynskampanjer.

En annan förklaring till det låga deltagandet kan vara att tillsynen var komplicerad, med många frågor att ta upp i inspektionerna.

Några framhöll också att inspektionschecklistan var väl omfattande.

Om projektgruppen gjort mer för att informera miljökontoren innan kampanjen, inklusive en grundligare upptaktsdag, kunde den osäkerhet som miljökontoren förmodligen känt med hänsyn till det komplexa regelverket kunnat överbryggas, vilket borde ge ett högre deltagande i kampanjen. Detta är något att hålla i minnet inför kommande projekt med komplicerade tillsynsuppgifter. En annan åtgärd som då också kan göras för att underlätta tillsynen och få högre deltagande kan vara att rikta in insatserna bara på en bransch i taget.

Samtidigt måste medelbetyget 3,8 för Miljösamverkans stöd på skalan 1 - 5 anses som godkänt, men dock inte lika högt som motsvarande i många tidigare delprojekt som utvärderats på liknande sätt^e.

Försöket med ett inspektionsunderlag numrerat som checklistan får anses ganska lyckat, och bör kunna prövas i andra delprojekt, men en förenkling bör då eftersträvas.

Att förbereda verksamhetsutövaren inför inspektionen genom att skicka ut en inventeringslista var ett bra grepp. Det är också något som ligger i linje med hur systeminspektion bör bedrivas, nämligen att verksamhetsutövaren förbereds på vilka frågor som kommer att tas upp.

Materialet fortsatt användbart

Den gemensamma tillsynskampanjen är avslutad. Men tillsynshandledningen är användbar som stöd för inspektioner även framöver. Nyttan med materialet ska alltså inte enbart mätas i hur många som deltog i kampanjen.

Regler och central vägledning

Regelverket är komplicerat, och dessutom i ständig förändring. Detta innebär svårigheter för såväl verksamhetsutövarna som tillsynsmyndigheterna.

^e Jämförelsen kan inte göras helt rättvisande, eftersom frågor ställts på olika sätt i olika enkäter. Men följande uppgifter om betyg kan i stort jämföras avseende handledning och/eller stödet som helhet: Träskydd: 4,5; Kolla Korken: 4,4; Cisterntillsyn: 4,1; PCB: 4,1; Bilskrotar 2004: 4,2; Inomhusmiljö skolor och förskolor: 4,1; Verkstadsindustrier steg 1: 4,3; Verkstadsindustrier steg 2: 4,2; Miljöhänsyn i jordbruket: 3,8; Hälsoskadligt buller: 4,2; Spridning av kemiska bekämpningsmedel: 4,1. (I flera fall avser dessa uppgifter medelvärden av svar på flera frågor i respektive enkät)

Onödigt mycket ansträngningar kan därmed behöva göras för att klara respektive kontrollera detaljregler, och viktiga övergripande frågor som arbetet för minskad avfallsuppkomst och ökad återanvändning riskerar att komma i skymundan.

Projektgruppen vill därför särskilt instämna i de tre första förslagen/påståenden som Miljösamverkan Sydost gjort, och som återfinns under fråga 15 i bilagan. I korthet bör de centrala myndigheterna, d.v.s främst Naturvårdsverket, alltså arbeta för:
Förenklade och tydligare regler som ger en effektivare styrning till minskade avfallsmängder och mer återanvändning, bättre statistik så det kan följas hur detta går och bättre information om regler och metoder för avfallshantering.

Bilaga. Utvärderingsenkät med svarssammanställning

På följande sidor finns enkätens frågor med miljökontorens svar sammanställda

Enkätens frågor var uppdelade i fyra delar A-D:

A	Inspektioner och inspektionsresultat	Fråga	1 - 6
B	Information	Fråga	7 - 9
C	Omdömen om delprojektet och dess material	Fråga	10 - 14
D	Övriga och allmänna synpunkter på avfallsfrågorna och delprojektet	Fråga	15 - 16

1. Har ni inspekterat avfallsfrågorna på någon/några verksamheter under kampanjtiden (fr.o.m. september 2004 fram till enkäten besvarats)

	Ja	Ja och vi planerar att fortsätta inspektionerna efter projekttiden.	Nej	Nej men vi planerar att börja inspektionerna efter projekttiden.		Antal inspektioner (uppgift från fråga 4)
	3	9	4	4	ANTAL ENKÄTSVAR: 20	
Alingsås		x				12
Göteborg		x				83
Götene				x		
Herrljunga		x				5
Härryda		x				1
Kungälv				x		
Lerum	x					5
Lidköping					Ej enkätsvar, men lämnat meddelande att man ej deltagit	
Lysekil		x				6
Mark		x				11
Munkedal		x				2
Partille				x		*)
Skövde	x					13
Stenungsund			x			
Strömstad		x				1
Svenljunga		x				1
Tibro	x					6
Tidaholm			x		svar ej lämnat, men antagit att kryss avsågs här	*)
Trollhättan				x		
Vara			x			*)
Ämål			x			*)

TOT SOM DELTAGIT: 12

Här redovisas svaren så att det går att se vad varje kommun svarat. Så görs i några, men inte i alla andra frågor

*) Dessa fyra kommuner besvarade endast fråga 1 i enkäten

2. Har ni som stöd använt Miljösamverkans ”Verksamheternas avfall Tillsynshandledning” och dess inspektionschecklista (bilaga 4 i handledningen)?

	Ja	Delvis	Nej
SUMMA	6	5	1

ANTAL SVAR: 12

KOMMENTARER I SVAR

Göteborg: Miljöskyddsavdelningen har använt den, Närmiljö och Livsmedel har gjort egna checklistor

Lerum: Vi bedömde checklistan som väl omfattande och lade upp det med genomgång av de utskickade frågeunderlagen istället. Svaren på dessa bedömdes täcka in hanteringen tillräckligt väl

Lysekil: Inventeringslistan medtagits och genomgåtts vid insp.

Strömstad: Sänkt ambitionsnivå pga sjukdom m. m.

3. Hur har inspektionerna genomförts?

	Inspektionsbesöken avsåg huvudsakligen bara avfallsfrågor	Inspektionsbesöken avsåg allmän tillsyn, då vi "passade på" att ägna lite extra uppmärksamhet åt avfallsfrågorna	Huvudsakligen som systemtillsynsbesök i enlighet med handledningens förslag	Huvudsakligen som "vanlig inspektion"
SUMMA	4	6	3	1

ANTAL SVAR: 12

KOMMENTARER I SVAR

Göteborg: Olika på olika avdelningar och olika objekt

Strömstad: Systemtillsyn med tyngdvikt på avfallsfrågorna där avfallshandledningen låg som grund. Vu hade i förväg fyllt i inventeringslistan

PROJEKTGRUPPENS KOMMENTAR

Denna fråga var för otydligt ställd. Tanken var att man DELS skulle ange ett av de båda första alternativen OCH DELS ett av de båda andra alternativen. Nu svarade nästan ingen med uppgift i mer än en ruta. Vi vet därför bl.a. inte om de 6 som angav att inspektionsbesöken avsåg allmän tillsyn genomförde inspektionerna som systemtillsyn eller huvudsakligen som vanlig inspektion.

4. Uppgifter om verksamheter som inspekterats

Bedömningen "mycket bristfällig" – "föredömlig" frågar vi om för att försöka få en grov översikt över hur det står till med de inspekterade verksamheternas avfallshantering. Några särskilda förhållanden frågas det om i följande fråga.

1. Mycket bristfällig ≈ Tydliga brister i regelefterlevnad och allmänt bristfälliga rutiner
2. Ganska bristfällig ≈ I något/några viktiga avseenden tydliga brister.
3. I vissa avseenden bristfällig ≈ En del rutiner är bra eller acceptabla, men det finns också fel.
4. Bra men kan bli bättre ≈ Regler iakttas i allt väsentligt, saknar inte ambitioner för minskade avfallsmängder och/eller återanvändning/återvinning men det finns möjligheter till förbättring.
5. Föredömlig ≈ Alla regler iakttas och ett ambitiöst arbete bedrivs för minskade avfallsmängder och/eller återanvändning/återvinning.

Typ av verksamhet	Antal inspekterade verksamheter	Varav med avfallshantering som i stort kan bedömas vara					MEDEL
		1. Mycket bristfällig	2. Ganska bristfällig	3. I vissa avseenden bristfällig	4. Bra men kan bli bättre	5. Föredömlig	
Industri eller motsvarande, A-verksamhet	0	0	0	0	0	0	-
Industri eller motsvarande, B-verksamhet	8	0	0	1	6	1	4,0
Industri eller motsvarande, C-verksamhet	34	3	2	8	21	0	3,4
Industri eller motsvarande, U-verksamhet	13	0	3	2	8	0	3,4
Bygge, anläggningsarbete eller motsvarande	11	0	4	2	3	2	3,3
Butik, stormarknad eller motsvarande	40	0	0	4	10	0	3,7
Annat: (hygienlok. bank, service, serveringar mm)	13	1	1	3	8	0	3,4
Annat: (Ej bedömda, se kommentar Gbg)	27	0	0	0	0	0	-
SUMMA	146						
VARAV BEDÖMDA	93	4	10	20	56	3	

(26 st ej bedömda, Gbg)

KOMMENTARER I SVAR

Göteborg: Om Butiker, stormarknader samt diverse verksamheter såsom hygienlokaler, elfirma, bank, begravningsentreprenör mm: Omöjligt och "dumt" att ta med dom i statistiken på denna och nästa sida. Det var i många fall mycket små verksamheter med mycket små avfallsmängder som liknar de som uppstår i ett hushåll. Vi har använt en enkel checklista. Kunskapen om källsortering varierade kraftigt mellan olika vu. Många la allt avfall i det hushållsavfallskärl som fastighetsägaren tillhandahåller. Flera samlade well/kartong och körde till en motagningspunkt. Lysrör (som var det fa som kunde bli aktuellt) lämnades ofta tillbaka till leverantören i samband med inköp av nya, till "serviceföretag", till miljöstation eller fastighetsägarens insamling. Vu var inte medvetna om att avfallshanteringen var deras ansvar utan trodde att det var fastighetsägarens eller "samhällets". Vi hittade inga stora brister utom i nåt enstaka fall. Bristerna rör fra utsortering av förpackningar, främst well/kartong som ju kan bli en del i några av de verksamheter vi besökte.

Lerum: Det bygge som inspekterades var det enda stora byggprojekt som var på gång i Lerum. Vid inspektionen hade man dock inte kommit igång med anläggningsarbetena varför frågorna som gicks igenom istället handlade om företagets planerade rutiner för avfallshanteringen. Dessa var både omfattande och genomtänkta. Delvis som en effekt av att det ansvariga företaget hade jobbat mycket i Gbg där de "utsatts" för inspektion och information från miljö Gbg, vilket lett till att företaget trimmat sin egen organisaion i dessa frågor. För livsmedelsbutikerna, som samtliga var större, var bilden att man hade bra rutiner för återvinning av de flesta material och att de var anslutna till branschorganiserad återanvändning av ex vis backar för grönsaker och lastpallar, förutom de vanliga förpackningsmaterialen.

Mark: Tidigare tillsyn avspeglas i avfallshanteringen.

Skövde: B-verksamheterna var en verkstadsindustri och ett lantbruk. C var ett tryckeri, ett sjukhus, en bilverkstad och en godisfabrik. U var Räddningsverkets skola. Bygge m.m. var en byggfirma (dock inte själva byggplatsen). Butik m.m. var en stormarknad och två större el-butiker. Hygienlokalen var en tatuerare.

Ovan redovisas en summering av alla kommuners svar. På nästa sida finns uppgifter om antal inspektioner per kommun och typ av objekt

4. Uppgifter om verksamheter som inspekterats

På denna sida redovisas antal inspektioner per kommun och typ av objekt

	Industri eller motsvarande, A-verksamhet	Industri eller motsvarande, B-verksamhet	Industri eller motsvarande, C-verksamhet	Industri eller motsvarande, U-verksamhet	Bygge, anläggningsarbete eller motsvarande	Butik, stormarknad eller motsvarande	Annat: (hygienlokaler, bank annan service, matserveringar mm)	SUMMA
Alingsås	0	1	5	0	0	6	0	12
Göteborg	0	4	3	4	9	26	37	83
Herrljunga	0	0	5	0	0	0	0	5
Härryda	0	0	0	1	0	0	0	1
Lerum	0	0	0	0	1	4	0	5
Lysekil	0	0	6	0	0	0	0	6
Mark	0	1	3	7	0	0	0	11
Munkedal	0	0	0	0	0	1	1	2
Skövde	0	2	4	1	1	3	2	13
Strömstad	0	0	1	0	0	0	0	1
Svenljunga	0	0	1	0	0	0	0	1
Tibro	0	0	6	0	0	0	0	6
SUMMA:	0	8	34	13	11	40	40	146

5. Hur bedömer ni de inspekterade verksamheterna i följande avseenden?

Ange en siffra för antalet verksamheter som svarar mot respektive bedömning.

1 = Mycket bristfälligt - 5 = Föredömligt. X = Frågan/avfallsslaget inte aktuell på verksamheten

Bedömning	X	1.	2.	3.	4.	5.	MEDEL
Egenkontrollen	0	20	5	15	21	3	2,7
Kunskaper om avfallsslag och avfallsmängder i verksamheten	0	3	11	15	21	9	3,4
Kunskap om anlitade transportörer har tillstånd	0	25	5	15	14	3	2,4
Egen transport av avfall från verksamheten	13	0	1	0	6	2	4,0
Kunskap om avfallsmottagarna har de tillstånd som behövs	0	27	7	11	17	2	2,4
Sortering i avfallsfraktioner allmänt	0	6	2	8	32	15	3,8
Farligt avfall: Utsortering och journalföring	0	2	4	17	17	9	3,6
Utsortering av el-avfall	7	2	0	5	32	16	4,1
Utsortering av brännbart avfall		8	2	4	29	11	3,6
Utsortering av producentansvarsavfall	0	9	8	6	26	14	3,4
Hantering av verksamhetens hushållsavfall	0	19	1	7	35	1	3,0
Arbete för minskad uppkomst av avfall	0	14	10	3	22	14	3,2
Arbete för ökad återanvändning/ återvinning	0	7	3	17	23	3	3,2
Förvaring av avfall på verksamheten (behållare, föroreningsrisk, uppmärkning etc.). Kan avse både farligt och annat avfall.	0	6	1	6	40	10	3,7

Medel <3: Röd färg
Medel >= 4: Grön färg

KOMMENTARER I SVAR: Se fråga 4

Anm: Skövdes omdömen inte medtagna här, då de bara angivit ett medelomdöme per rad för alla inspekterade verksamheter.

Genom att Göteborg heller inte gett omdömen om alla (se fråga 4), och alla heller inte svarat på varje delfråga ovan omfattas bara knappt 60 verksamheter av de 146 som inspekterats i omdömena ovan

6. Tillsynsinspanden, föranledda av inspektionerna under kampanjtiden. Har det i något eller några fall förekommit beslut om miljöstraffavgift, förelägganden eller åtalsanmälan?

	Ja	Nej	Vet inte
SUMMA	2	10	

Om ja, ange antal och kortfattat vad det avsett.

Tibro: Det har blivit ett föreläggande hittills, men det kan bli fler

Herrljunga: Ett föreläggande angående förvaring av farligt avfall.

8. Eventuella andra informationsinsatser under kampanjtiden (utöver att tillsynsbesök också innebär att information ges)

Mark Rådgivning/stöd angående klassificering av avfall (ett ärende).

Skövde 1) Artiklar i lokaltidningarna om att projektet skulle göras 2) Seminarium om egenkontroll för företagen i kommunen 3) Information om projektet på kommunens hemsida med hänvisning till kontaktperson

9. Behovet och värdet av informationsinsatserna

Gradera 1 – 5. 1 = Inte viktigt, dåligt 5 = Mycket viktigt, mycket bra

	Vi har inte gjort några informationsinsatser alls	Vikten av att ge information, med hänsyn till VUs kunskaper i allmänhet om avfallsfrågorna:					Hur bedömer miljökontoret att VU i allmänhet uppskattat informationen som gavs:				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
SUMMA	7	0	0	1	4	2	0	0	1	3	3
Alingsås											
Göteborg						x					x
Götene	x										
Herrljunga					x				x		
Härryda				x					x		1)
Kungälv	x										
Lerum					x				x		
Lysekil	x										
Mark					x						x 2)
Munkedal	x										
Skövde					x				x		
Stenungsund	x										
Strömstad											
Svenljunga	x										
Tibro						x					x
Trollhättan	x										
MEDEL: 4,1 ANTAL SVAR: 7						MEDEL: 4,3 ANTAL SVAR: 7					

KOMMENTARER I SVAR

1) Härryda: Vissa VU är i större behov än andra. Viktigt ha info så man kan ge de sm behöver. Många har bra koll men tycker det är bra att få info från kommunen så det vet att de gör rätt.

2) Mark: VU (mindre företag) har svårt att klassificera sitt verksamhetsavfall.

PROJEKTGRUPPENS KOMMENTAR

Jämför fråga 7 och 8

10. Har deltagande i inspektionskampanjen gett er erfarenheter och kunskaper så att ni känner er bättre rustade att arbeta med avfallsfrågorna framöver?

	Ja	Nej	Vet inte
SUMMA	10	0	1

ANTAL SVAR: 11

KOMMENTARER I SVAR			
Alingsås	x		
Göteborg	x		En av de stora vinsterna med projektet för vår del. Många inspektörer har använt materialet och ökat sina avfallskunskaper
Herrljunga	x		
Härryda	x		
Kungälv			
Lerum	x		Positiv respons på framför allt lokalt framtagna information. Visade också på behovet av att det lokalt ordnas möjlighet för företag att lämna sitt farliga avfall, vilket troligen tas med som åtgärd i kommande avfallsplan.
Lysekil	x		
Mark			x Vi har bättre information att ge externt, men internt kvarstår fortfarande frågetecken angående en del bedömningar (skälighet kopplat till små VU m.m.)
Munkedal	x		
Skövde	x		Uppgifterna i inspektionschecklistan borde bättre ha stämt överens med de uppgifter som skulle tas med i inspektionsmeddelandet samt i enkäten till projektgruppen efter tillsynskampanjen.
Stenungsund			Sammanställning av regler på avfallsområdet och de två infobladen är bra infomaterial att ha med sig ut på ordinär tillsyn.
Strömstad	x		
Tibro	x		

11. Betygsätt Miljösamverkans stöd för ert arbete med verksamheternas avfall på en skala mellan 1 – 5 (där 5 är högsta betyg).
 Avser "Verksamheternas avfall – Tillsynshandledning" (fakta, checklistor m.m.), "Regelsammanställning på avfallsområdet", upptaktsdagen 1 september 2004 samt projektgruppens svar på frågor m.m.

	1	2	3	4	5	
SUMMA	0	0	3	7	1	
Alingsås				x		Frågor och svar på hemsidan saknas
Göteborg				x		
Götene			x			Begränsade resurser, valde att köra "kolla korken" istället
Herrljunga				x		
Härryda			x			
Kungälv						x
Lerum			x			
Mark				x		Jättebra med info-mtrl + handledning. Inspektionsupplägget dock tidskrävande.
Munkedal					x	
Skövde				x		
Stenungsund				x		
Svenljunga						x
Tibro				x		
Trollhättan						x

Vi har knappast alls tagit del av material m.m. och kan därför inte betygsätta det.

KOMMENTARER I SVAR

MEDEL BETYG: 3,8
 ANTAL SVAR: 11

12. Eventuella synpunkter på olika delar i Miljösamverkans ”Verksamheternas avfall – Tillsynshandledning”

	2 Arbetssätt och tidsplan	6 Var man hittar mer kunskap och information	Bil. 1 och 6, Mallar för brev och inspektionsmeddelande	Bil.2. Informationsblad	Bil.3. Inventeringsblankett	Bil. 4 Inspektions-checklista	Bil 6. Inspektionsunderlag
Alingsås	Mindre lämpligt att ha projektet samtidigt som kolla korken. Dålig tid innan jul	mer hjälp från naturvårdsverket i vissa frågor hade varit önskvärt			Svår för verksamhetsutövaren	OK	
Göteborg	Kort med tid för projektet, dumt med två projekt samtidigt						
Lerum			Bra som utgångsläge för lokal bearbetning	Bra som utgångsläge för lokal bearbetning	Fungerade bra som inspektionschecklista, lagom omfattande för detta	För omfattande	
Mark	Systemtillsynen passar inte mindre företag			Utmärkta!			
Skövde	Bra. Realistisk tidsplan. Hade varit svårt med kortare tid.	Bra.	Mallen för bekräftelse av tillsynsbesök är bra. Mallen för inspektionsmeddelandet borde ha varit mer anpassad till den slutliga enkäten, och vice versa.	Bra.	Bra.	Borde ha varit bättre anpassad till mallen för inspektionsmeddelande samt den slutliga enkäten. Det hade underlättat om uppgifterna i de här tre dokumenten hade varit mer "strömlinjeformade".	

13. I den här handledningen prövade vi ett delvis nytt grepp. Nämligen att ge stöd för användningen av checklistan i form av ett inspektionsunderlag, numrerad på samma sätt som checklistan.

Ange vad ni tycker om detta på en skala mellan 1 – 5 (där 5 är högsta betyg).

Så som det var utformat i denna handledning:					Som modell för checklistor och stöd för användning av checklistor:						
	1	2	3	4	5		1	2	3	4	5
SUMMA	0	1	2	2	4		0	1	0	3	4
MEDEL: 4,0 ANTAL SVAR: 9						MEDEL: 4,3 ANTAL SVAR: 8					

KOMMENTARER I SVAR

Alingsås: Checklistan något ologisk. Arbetades delvis om på kontoret

Lerum: Se ovan med kommentarer om omfattningen på materialet

Mark: Checklistan kanske kunde bantas lite. Bra med ett inspektionsunderlag! Dock något otympligt att hantera två dokument på plats. Stolpar från underlaget i checklistan kanske och underlaget som back-up?

Tibro: Det var rörigt med flera blanketter och underlag.

14. Ett annat lite speciellt grepp i denna kampanj var att handledningen rekommenderade att en inventeringslista skulle skickas ut till verksamheten för ifyllnad före inspektionen

Ange hur ni tycker detta fungerade 1 – 5 (där 5 är högsta betyg).					
	1	2	3	4	5
SUMMA	0	0	1	5	2

MEDEL: 4,1
ANTAL SVAR: 8

KOMMENTARER I SVAR

Alingsås: Flera klarade inte av att fylla i dem. Det gick bättre för C och B objekten

Göteborg: Vi har inte gjort det i alla fall, men där vi har använt det har det visat sig fungera jättebra.

Härryda: Bra när det gäller avfall. Om det är bra eller inte i andra tillsynsprojekten beror väl vad det gäller och vad man är ute efter.

Lerum: Gav företaget en möjlighet att förbereda och kolla upp frågorna. Bra som diskussionsunderlag vid inspektionerna

Mark: Har ej använt detta pga erfarenheter från den årliga rapporteringen vi begär in.

Munkedal: Vi har inte skickat ut den, men det är förmodligen ett bra sätt

Skövde: Pedagogiskt riktigt att få VU att gå igenom sin verksamhet själv före inspektionen.

15. Miljösamverkan Sydost (Kalmar län) har nyligen sammanställt en rapport om sin tillsynskampanj avseende verksamheternas avfall. I rapporten ger deras arbetsgrupp följande förslag till åtgärder för att minska mängden avfall samt öka återanvändningen och återvinningen av verksamhetsavfall. Ge gärna era kommentarer till de förslagen!

	<i>"EUs avfallshierarki (avfallstrappan) ska genomsyra och tydliggöras i all avfallslagstiftning. Avfallstrappan förtydligar bland annat att återanvändning och återvinning av verksamhetsavfall ska gå före både förbränning och deponering. Skyldigheten att sortera ut de olika avfallsfraktioner bör klart framgå i lagstiftningen."</i>			<i>"Aktuell statistik över mängder och hantering av verksamhetsavfall ska tas fram fortlöpande. Det är i dagsläget, med de resurser som tillsynsmyndigheterna har, omöjligt att få fram en rimlig siffra på vilka avfallsmängder företagen i regionen producerar. Företagarna och tillsynsmyndigheterna upplever att klassificering av avfall är komplicerad och tidskrävande. Om detta arbete inte även ledar fram till information om vilka mängder och hanteringsmetoder som finns, bör systemet ses över. För att visa att både de nationella och regionala miljömålen uppfylls, måste aktuell statistik över verksamhetsavfallsmängderna finnas. Ansvaret för insamling och sammanställning av avfallsstatistik bör ligga på nationell nivå och vara lättillgängligt för tillsynsmyndigheterna och företagen."</i>		
	Instämmer:	Ja	Delvis	Nej	Ja	Delvis
SUMMA	15	0	0	13	3	0
Lerum	Lagstiftarna borde sträva efter förenklingar i regler kring avfall. De är i dag så komplicerade att man som tillsynsmyndighet har tolkningsproblem vilket i sin tur gör att det känns som nästan omöjligt att ställa krav på verksamheternas lagerlevnad i vissa stycken			Nödvändigt och viktigt för ett trovärdigt och konstruktivt arbete med verksamhetsavfall		
Mark				...särskilt angående klassificering och hanteringsmetoder		
Skövde				Uppgifterna bör också finnas tillgängliga som underlag för att de kommunala avfallsplanerna.		
Trollhättan	Tydligare regler mot både avfallslämnare och avfallsbranschen skulle vara önskvärt.					

Fråga 15 fortsätter på nästa sida

Fortsättning fråga 15.

	”Företagarna och tillsynsmyndigheterna bör fortlöpande informeras om nya lagar och hanteringsmetoder inom avfallsåtervinning. Branschorganisationerna och Naturvårdsverket har ett stort ansvar i denna fråga.”			”En bra sortering av avfall säkras om alla inom ett företag fortlöpande utbildas inom avfallsområdet, får information om hur mycket som sorteras och en kännedom om hur sorteringen av avfallet gynnar både ekonomin och miljön.”			”En del av företagen, framförallt mindre företag, önskar längre öppettider på centraler för mottagande av producentansvarsmaterial. Önskemål finns från företag att lämna mindre mängder verksamhetsavfall på kommunens återvinningscentraler. Detta är något som kommunerna inte har någon skyldighet att göra, men det underlättar för framförallt mindre företag om det finns en möjlighet för dem att göra det.”			
	Instämmer:	Ja	Delvis	Nej	Ja	Delvis	Nej	Ja	Delvis	Nej
SUMMA	16	0	0	13	3	0	10	4	2	
Alingsås				Svårt att motivera små företag			Att ta emot verksamhetsavfall mot avgift är bra och gynnar alla			
Kungälv							Svårt att svara på, ansvaret ligger på vårt Tekniska kontor.			
Lerum				Den säkras kanske inte men ökar möjligheterna för att företagen får en väl fungerande avfallshantering och är nog en nödvändighet om målen att återanvändning och återvinning som viktigaste steg i avfallshanteringen skall få genomslag			Möjligheterna finns i kommunen men det finns bara en central, vilket samtidigt kanske minskar tillgängligheten mer än öppettider			
Lysekil							Redan genomfört avseende papper +kartong			
Skövde				Vår erfarenhet är att det är just bristen på kunskap ute bland verksamheterna är en flaskhals i systemet. Man vill gärna jobba på rätt sätt med avfallsfrågorna, men saknar tillräckliga kunskaper.						
Trollhättan							Öppettider på återvinningscentralerna (ÅVC) bör anpassas efter dem de främst är avsedda för, dvs hushållen i kommunerna. Jag är lite tveksam till att "öppna upp" ÅVC helt för företagen. De förutsätter i så fall en mer utvecklad mottagningskontroll som måste finansieras. Vad drar man gränsen för "mindre" företag, när blir ett mindre företag för stort för att få hussera på ÅVC?			

16. Övriga kommentarer (om avfallsfrågorna, delprojektet, resultaten, önskemål om fortsatt stöd m.m.)?

Göteborg	En permanent "avfallsgrupp" som träffades regelbundet för att diskutera avfallsfrågor skulle vara ett utmärkt tillsynsstöd!!
Götene	Handledningen kommer att användas vid ordinarie tillsyn i framtiden. Begränsade resurser gjorde att detta projekt prioriterades ner till förmån för kolla korken. materialet var inte lika lätt att sätta sig in i och projektet kändes mer diffust än Kolla korken.
Lerum	Det vore bra om Miljösamverkan när resultaten och kommentarer är summerade, "uppvaktar" Naturvårdsverk mfl om viktiga slutsatser som enklare/tydligare lagstiftning (om detta blir en gemensam slutsats) / Kanske Miljösamverkan som en aktivitet i kommande verksamhet skulle se över möjligheten att hålla utbildningar riktade till verksamheter inom olika branscher där exempel på goda lösningar för att öka återvinningen presenterades ex vis. För att få ett genomslag på en sådan insats skulle troligen någon form av samarbete med branschorganisationer, företagsföreningar och liknande behövas. / Generellt var slutresultatet på de besökta verksamheterna bra och ett betående intryck var att branshen (livsmedelsbutiker/kedjor) internt jobbat bra med att utveckla ex vis system för återanvändning av vissa material som packlådor för grönsaker/frukt. Dessa erfarenheter kanske skulle kunna utnyttjas/utvecklas ex vis i form av utbildningsinsatser enligt ovan? / Bra med genomgång av frågeställningarna från Kalmarprojektet
Munkedal	Jag önskar att vi bättre hade hunnit med detta delprojekt. Det finns ett behov om information kunskap och tillsyn riktad direkt på detta område. Vi kommer att använda materialet efter kampanjtiden och göra inspektioner enbart på avfallet eller som en del under ordinarie tillsynsbesök.
Skövde	Responserna hos de besökta verksamheterna har varit mycket bra. De har överlag uppskattat besöket och den information som de fick.
Stenungsund	Kollade via REPAs hemsida var man som företagare kunde lämna gratis producentansvarsavfall i vår kommun. Tyvärr visade det sig inte vara gratis, flera av de inblandade avfallsföretagen tar ut avgift av företag om de lämnar i dessa containrar. Avfallsbolagen har svårt med obemannade containrar eftersom företagen sorterar för dåligt så det som samlats in i containern får gå som brännbart avfall eller liknande. Avfallsföretagen vill hellre hämta även producentavfallet ute på respektive företag både för att få det bättre sorterat samt att kunna debitera för transporten. Jag har inte rapporterat detta vidare ännu till REPA.

Huvudmän

Länsstyrelsen i Västra Götaland, Västra Götalandsregionen,
Kommunförbunden i länet, kommunernas miljökontor

Adress

Miljösekretariatet Västra Götalandsregionen
Box 1726 501 17 Borås Tel 033-17 48 10

Webbplats

www.miljosamverkan.se

Projektledare

Lasse Lind Tel 0532-714 47 lind.lasse@telia.com
Cecilia Lunder Tel 031-60 58 95 cecilia.lunder@o.lst.se